

[mergers-in-defense-industry](#) (дата звернення: 29.09.2022).

[department-takes-aim-at-anticompetitive-mergers-in-defense-industry](#) (accessed 29 September 2022).

JEL F29, Q32

СМИРНОВ Євген

к.е.н., доцент
ДВНЗ «КНЕУ імені В.Гетьмана»
Київ, Україна

<https://orcid.org/0000-0002-4869-182X>

СМИРНОВ Євген

аспірант кафедри бізнес-економіки та підприємництва
ДВНЗ «КНЕУ імені В.Гетьмана»
Київ, Україна

<https://orcid.org/0000-0002-9871-5981>

e-mail: s@edim.ua
smyrnov1994@gmail.com

Smyrnov Yevhen V.

PhD in Economics, Associated Professor
SHEE «KNEU named after
Vadym Hetman», Kyiv, Ukraine

Smyrnov Yevhen Y.

master in Economics,
post graduate student
SHEE «KNEU named after
Vadym Hetman», Kyiv, Ukraine

**ПОВОЄННЕ
ПІДПРИЄМНИЦТВО В
УКРАЇНІ: АКЦЕНТИ ТА
ІМПЕРАТИВИ**

Анотація: Досліджено перспективи, вимоги та стратегії розвитку підприємництва в Україні після закінчення російсько-української війни 2022 року, які були визначені в контексті майбутньої інтеграції України в ЄС та НАТО. Також були ідентифіковані основні напрямки та пріоритети відновлення та розвитку економіки України в повоєнний (перехідний) період.

Ключові слова: війна в Україні, конверсія, воєнне підприємництво, план Маршала для України

**POST-WAR ENTREPRENEURSHIP
IN UKRAINE: ACCENTS AND
IMPERATIVES**

Abstract: Prospects, requirements and strategies for the development of entrepreneurship in Ukraine after the end of the Russian-Ukrainian war in 2022, which were determined in the context of the future integration of Ukraine into the EU and NATO, were studied. The main directions and priorities of the recovery and development of Ukraine's economy in the post-war (transitional) period were also identified.

Keywords: war in Ukraine, conversion, military entrepreneurship, Marshall Plan for Ukraine

Військова агресія Росії проти України на початку 2022 року стала логічним завершенням багатовікової боротьби нашої країни за свою незалежність, а також перманентних намагань виходу української держави від негативного впливу «старшого брата». Відмінності України від Росії як в моделі державного устрою, в системі політичної взаємодії, ієрархії та структурі макро- і мікроекономічного менеджменту, в розвитку соціально-економічних відносин, а також в своїй природній ментальності населення, а головне, історія виникнення та розвитку

України, показали, що в першій третині ХХІ сторіччя оголилися антагоністичні непримиренні протиріччя власне в філософії майже всіх державних, колективних і приватних інституцій, а також на національному й глобальному рівні [3]. Починаючи з 2014 року і за останні 7 місяців повноцінної війни фактично кожне місто України було піддане бомбардуванням ракетними ударами, а міста прифронтових дій навіть станом на початок жовтня 2022 року атакуються РСЗВ, системами ППО та ракетними ударами наземного, авіаційного й морського базування. Зі сторони агресора йде цілеспрямоване знищення соціальної інфраструктури (родбудинки, дитсадки, школи, лікарні тощо), житлової забудови (багатоквартирні та приватні будинки), логістичної, дорожньої і паливно-мастильної інфраструктури (аеродроми, нафтові бази, сховища зберігання ПММ, дороги, мости та ін), а також майже всіх об'єктів військової інфраструктури на території України.

Вже зараз для всіх очевидно, що попри кількісну перевагу агресора і завдяки підтримці західних колег, Україна отримала паритет на полі бою, а також вже почала поступовий рух вперед і звільнення раніше окупованих Росією територій. Сучасна війна – це війна ресурсів і ресурсного забезпечення, і та країна, яка в стратегічній перспективі переважить свого ворога в цій складовій, в підсумку виявиться переможцем. Саме таку доктрину зараз сповідує Україна разом зі своїми партнерами і колегами. Економіка не може завмерти – вона повинна працювати попри все і завдання не тільки відповідних регуляторів в особі держави, а й в кінцевому підсумку всіх людей забезпечити її стабільне функціонування. Базовою ланкою, яка здатна забезпечити стабільне відновлення та роботу економічного сектору, є підприємці та підприємства малого та середнього бізнесу [2].

Саме на їх плечах буде знаходитись весь тягар повоєнної відбудови нашої держави. Традиційні для України вектори конкурентоспроможних галузей економіки, як металургія, аграрний сектор, нафтохімія, хімія добрив повинні поступитися місцем високотехнологічним напрямкам, як ІТ-технології, розвиток військового сектору, альтернативна енергетика, вибуховий розвиток логістики та транспортних хабів і кластерів [1].

Переділ сфер впливу – актуальний тригер початку ХХІ століття, йде боротьба за віртуальні колонії, за шовіністичний протекціонізм. Але в силах сталих демократичних процесів є завдання запобігти такому викривленню реальності й поставити крапку (принаймні в найближчій столітній перспективі) в намаганнях імперських країн в своїх зазіханнях на незалежність своїх сусідів. Вже існує чітке розуміння, що самотужки впоратися з Росією буде заважко, але й так само нереально швидко повернутися на стабільні рейки функціонування економіки України. Асоціація України і ЄС, а також подання заявки Україною на вступ до НАТО за пришвидшеною процедурою наприкінці вересня 2022 року, відкриває для нашої батьківщини вікно можливостей, яке не тільки полягає у наданні доступу до сучасних інноваційно-інвестиційних інструментів відновлення економіки, а й до

фінансової макродопомоги, яка буде сприяти дизруптивному відновленню й подальшому стратегічному розвитку економіки України.

За прикладом Плану Маршалла 1948-1951 років спільними зусиллями наших партнерів пропонується запровадити в Україні подібний процес фінансування відновлення не тільки загальмованої економіки, але й буквально відбудови соціальної, критичної та загальної інфраструктури [4]. Цим переслідується 2 основні завдання: зупинка соціально-економічної депресії в Україні, а також послаблення та обмеження впливу Росії на Українську свободу. Різниця також полягає в тому, що країни-донори пропонують не чекати завершення війни, а робити це вже зараз. Вже майже з березня 2022 року світові лідери (Боріс Джансон, Тадеуш Моравецьки) зробили перші заклики щодо впровадження Плану Маршалла v2.0 для України, що було підкріплено на конференції в Лугано 04 липня 2022 року, де мова йшла про невідкладне відновлення України саме зараз.

Що пропонується? Під егідою недержавних фінансово-інвестиційних агентств запровадити триетапне фінансування: до кінця 2022 року – 65 млрд.\$ на оперативні потреби (розмінування, енерговідновлення і підготовка до зимового сезону, будівництво вантажного коридору до Балтики), 2023-2026 рр. – 300 млрд.\$ етап Fast Recovery з підтримкою сектору соціальної інфраструктури і інженерних комунікацій, і третя частина плану 2026-2032 рр. – фаза Modernization – включатиме мінімізацію впливу «карбонowego сліду» на економіку України та максимізація виготовлення та пропозиції продукції з високим рівнем доданої вартості. Вже зараз, за обережними прогнозами експертів зростання ВВП України буде становити мінімум 7% за рік (за оригінальним Планом Маршалла в середині ХХ століття економіка реципієнтів зросла за 3 роки на 33%). Основне завдання для сектору МСБ України закріпити за собою прозорий контроль і справедливий доступ до вказаних можливостей, тому, скоріше за все, контроль за їх розподілом будуть здійснювати закордонні організації, спілки та інституції.

Таким чином, основне завдання для повоєнного підприємництва є усвідомлення своєї провідної та відповідальної ролі за відбудову нашої держави. Конче необхідно забезпечити участь закордонних донорів і їх контроль за розподілом фінансових потоків між всіма учасниками ринку: як стратегічними та експортоорієнтованими компаніями, так і підприємствами МСБ-сектору, які здатні швидко та якісно наповнити внутрішній ринок і гнучко відреагувати на ті позитивні зрушення, які очікують Україну в майбутньому.

Література

1. Смирнов Є.В. Характеристика сучасного стану конкурентоспроможних галузей економіки України // Modern Science, scientific journal. – Prague. № 3, 2018. – pp. 37-48 (1,1 друк.арк.), (укр). [Scholar Google. eLIBRARY.RU (РИНЦ)].

References

1. Smyrnov Ye.V. Kharakterystyka suchasnoho stanu konkurentospromozhnykh haluzei ekonomiky Ukrainy // Modern Science, scientific journal. – Prague. № 3, 2018. – pp. 37-48 (1,1 dрук.ark.), (ukr). [Scholar Google. eLIBRARY.RU (RYNTs)].

2. *Zakharin, S., Babyna, T., Natroshvili, S., Smyrnov, Ye., Honcharenko, N., Obruch, H.* (2021). Market and Social Transformations as a Condition of Sustainable Development at the Regional Level: Small and Medium Business and IT-Management, *Journal of Information Technology Management, Special Issue*, 103-114 (0.8 d.a.). : 2008-5893 (print); e-ISSN: 2423-5059 (online). [SCOPUS, DOAJ, OAJI, Ingenta Connect, ROAD, ISC, SID, RICeST, Google Scholar, MagIran, Ulrichs, EuroPub, NoorMags, Ensani, Academia, Mendeley, Journals.MSRT,ir, LinkedIn]. DOI: 10.22059/jitm.2021.80740. Електронний варіант - https://jitm.ut.ac.ir/article_80740.html
3. *Sahaidak M.P., Smyrnov Ye.V., Smyrnova O.P.* Соціокультурна природа, сутність і генеза антагонізму ментальних цінностей України та Росії // Стратегія економічного розвитку України. Збірних наукових праць. –К., КНЕУ, №50, 2022 р. – с. 5-18 (1 д.а.) [Індекс Copernicus International (ICV 2019 = 72.36; ICV 2018 = 69.25; ICV 2017 = 57,30)]. Електронний варіант - <http://sedu.kneu.edu.ua/issue/view/15628/8657>
4. *Дмитро Рибаків* Відновити все: що варто знати про «План Маршалла» для України // 16 липня 2022 р. - <https://mind.ua/publications/20244464-vidnoviti-vse-shcho-varto-znati-pro-plan-marshalla-dlya-ukrayini>
2. *Zakharin, S., Babyna, T., Natroshvili, S., Smyrnov, Ye., Honcharenko, N., Obruch, H.* (2021). Market and Social Transformations as a Condition of Sustainable Development at the Regional Level: Small and Medium Business and IT-Management, *Journal of Information Technology Management, Special Issue*, 103-114 (0.8 d.a.). : 2008-5893 (print); e-ISSN: 2423-5059 (online). [SCOPUS, DOAJ, OAJI, Ingenta Connect, ROAD, ISC, SID, RICeST, Google Scholar, MagIran, Ulrichs, EuroPub, NoorMags, Ensani, Academia, Mendeley, Journals.MSRT,ir, LinkedIn]. DOI: 10.22059/jitm.2021.80740. Elektronnyi variant - https://jitm.ut.ac.ir/article_80740.html
3. *Sahaidak M.P., Smyrnov Ye.V., Smyrnova O.P.* Sotsiokulturna pryroda, sutnist i geneza antahonizmu mentalnykh tsinnostei Ukrainy ta Rosii // Stratehiia ekonomichnoho rozvytku Ukrainy. Zbirnykh naukovykh prats. – K., KNEU, №50, 2022 r. – s. 5-18 (1 d.a.) [Indeks Copernicus International (ICV 2019 = 72.36; ICV 2018 = 69.25; ICV 2017 = 57,30)]. Elektronnyi variant - <http://sedu.kneu.edu.ua/issue/view/15628/8657>
4. *Dmytro Rybakov* Vidnovyty vse: shcho varto znaty pro «Plan Marshalla» dlia Ukrainy // 16 lypnia 2022 r. - <https://mind.ua/publications/20244464-vidnoviti-vse-shcho-varto-znati-pro-plan-marshalla-dlya-ukrayini>

JEL M15, M21

БОЙЧЕНКО Катерина

к.е.н., доцент,

доцент кафедри бізнес-економіки

та підприємництва

КНЕУ імені Вадима Гетьмана,

ORCID ID: 0000-0003-4636-067X

e-mail: kateryna.boichenko@kneu.ua

Kateryna BOICHENKO

Ph. D., associated professor

of Business Economics and Entrepreneurship

Department

KNEU named after Vadym Hetman, Ukraine

СОЦІАЛЬНА ІНТЕГРОВАНІСТЬ РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ

Анотація: В статті досліджена роль соціальної відповідальності підприємств під

SOCIAL INTEGRATION OF BUSINESS DEVELOPMENT IN WAR CONDITIONS

Abstract: The article investigates the role of social responsibility of enterprises during the